

Οι Ιεροί Κανόνες για τη μοιχεία

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](http://www.pemptousia.gr)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://www.pemptousia.gr/?p=91827>]

Οι Ιεροί Κανόνες επικυρώνουν τη θεολογική διδασκαλία της Εκκλησίας ότι η μοιχεία αποτελεί ένα « βαρύτατο αμάρτημα, που στρέφεται εναντίον της ουσίας του γάμου και θέτει εν αμφιβόλω το αδιάλυτό του. Με τη μοιχεία τοποθετείται στη θέση της αμοιβαιότητας η εγωιστική ικανοποίηση και προσβάλλεται η βάση της ενότητας των δύο συζύγων ^[23]», που απεργάζεται η μυστηριακή ένωσή τους δια του μυστηρίου του γάμου. Οι Ιεροί Κανόνες υπερασπίζονται και αναδεικνύουν απόλυτα το αδιάλυτο του γάμου, το οποίο εξάλλου θεμελίωσε ο ίδιος ο Χριστός^[24]. Η μυστηριακή ενότητα των συζύγων, που μεταβάλλονται « εις σάρκα μίαν », τονίζεται ιδιαίτερα, ενώ η πρόθεση κάποιου Χριστιανού « να διώξει τη γυναίκα του και να πάρει άλλη γυναίκα η γυναίκα διωγμένη από άλλο σύζυγο », εκλαμβάνεται νομοκανονικά ως επονείδιστη πράξη, που επισύρει το επιτίμιο της αποκοπής του από το σώμα του Χριστού, δηλαδή του « αφορισμού^[25] » .

Πηγή: www.immigroup.com

Έτσι, « η φράση του Κυρίου, σχετικά με το μη επιτρεπτό της διάλυσης του γάμου, εκτός αν υπάρχει λόγος πορνείας, ταιριάζει εξίσου και σε άντρες και σε γυναίκες [26] ». «Συνεπώς, αυτή που εγκατέλειψε τον άντρα της είναι μοιχαλίδα, αν πήγε σε άλλον άνδρα....[27]». « Αλλά και ο άντρας που εγκατέλειψε τη γυναίκα του και πήγε σε άλλη, είναι και ο ίδιος μοιχός, επειδή καθιστά τη γυναίκα του μοιχαλίδα, και η γυναίκα που συζεί μ' αυτόν είναι μοιχαλίδα, επειδή έστρεψε προς τον εαυτό της ξένο άντρα[28] ». Η λήψη διαζυγίου λοιπόν, σύμφωνα με τους Ιερούς Κανόνες που εδράζονται επί της διδασκαλίας του Χριστού, καθίσταται επιτρεπτή, πέραν του θανάτου ενός εκ των δύο συζύγων, μόνο σε περίπτωση μοιχείας, χωρίς όμως να επιβάλλεται ακόμα και σ' αυτήν την περίπτωση ως άκρως δεσμευτική.

Όπως σημειώνει στο Πηδάλιο του ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ερμηνεύοντας σχετικό κανόνα, « εύλογος αιτία του χωρισμού του ανδρογύνου άλλη καμμία δεν είναι, ειμή η πορνεία, ή η μοιχεία του ανδρός και της γυναικός [29]». Η διάρρηξη της συζυγικής ενότητας δια της μοιχείας νομιμοποιεί τον « παθόντα » σύζυγο να ζητήσει δια της παροχής διαζυγίου την πνευματική λύση του γάμου του. Η ανάδειξη της σχετικής επί του θέματος βιβλιογραφία δικαιώνει την άποψη ότι πράγματι η αστική νομοθεσία του Βυζαντίου αναγνώριζε το δικαίωμα των συζύγων για διαζύγιο, όταν και τα δύο ενδιαφερόμενα μέρη το επιθυμούσαν, αν και η Εκκλησία είχε αντίθετη γνώμη πάνω στο ζήτημα αυτό[30].

[23] Μαντζαρίδης Γ., *Χριστιανική Ηθική*, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 326.

[24] « ὥστε ουκέτι εισί δύο, ἀλλά σαρξ μία. ο ουν ο Θεός συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ· τι ουν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολύσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς· ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχάται· καὶ ὁ ἀπολυμένην γαμήσας μοιχάται. » : Μτ 19, 6-9. Τὰ ἴδια ἐπαναλαμβάνει περίπου καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος : Μκ. 10, 9-12. Σχετικὰ μετὰ τὴν προσθήκῃ τῆς φράσεως « μὴ ἐπὶ πορνείᾳ » τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ματθαίου καὶ τὴν ἐν γένει βιβλική ἐρμηνεία τοῦ κειμένου : Καραβιδόπουλος Ι., *Τὸ Κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον*, Θεσσαλονίκη 1988, σσ. 330-332. Ἐπίσης ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει σχετικὰ : « τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρός μὴ χωρισθῆναι. »: Α' Κορ. 7, 10. Ἀκόμα στο Μτ. 5, 32 ὁ ἐγγαμὸς ἄνδρας ποὺ χωρίζει τὴν γυναῖκα τοῦ « παρεκτός λόγου πορνείας », γίνεται ἠθικὸς αὐτουργὸς μοιχείας σὲ περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία ἡ γυναῖκα τοῦ συνάψει δεσμό μετὰ ἄλλον ἄνδρα : « Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχάσθαι, καὶ ὅς ἐάν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχάται ». Τὰ ἴδια περίπου ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκάς στο 16, 18: « Πας ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἐτέραν μοιχεύει, καὶ πας ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρός γαμῶν μοιχεύει ».

[25] « Εἰ τις λαϊκὸς τὴν εαυτοῦ γυναῖκα ἐκβαλὼν, ἐτέραν λάβοι, ἢ παρ' ἄλλου ἀπολελυμένην, ἀφοριζέσθω »: 48ος κανὼνας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, βλ. σχ. Ἀκανθόπουλος Π., *οπ. παρ.*, σσ. 38-39.

[26] « Ἡ δὲ τοῦ Κυρίου ἀπόφασις, κατὰ μὲν τὴν τῆς ἐννοίας ἀκολουθίαν, ἐξ ἴσου καὶ ἀνδράσι καὶ γυναῖξιν ἀρμόζει, περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι γάμου ἐξίστασθαι παρεκτός λόγου πορνείας. Ἡ δὲ συνήθεια οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν γυναικῶν, πολλὴν εὐρίσκομεν τὴν ἀκριβολογίαν, τοῦ μὲν ἀποστόλου λέγοντος ὅτι· ὁ κολλῶμενος τῇ πόρνῃ ἐν σώματι ἐστὶ· τοῦ δὲ ἱερεμίου ὅτι· Ἐάν γένηται γυνὴ ἀνδρὶ ἐτέρῳ, οὐκ ἐπιστρέφει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἀλλὰ μαινομένη μιανθήσεται· καὶ πάλιν· Ὁ ἔχων μοιχαλὶδα, ἄφρων καὶ ἀσεβής. Ἡ δὲ συνήθεια, καὶ μοιχεύοντας ἄνδρας καὶ ἐν πορνείαις ὄντας, κατέχεσθαι ὑπὸ τῶν γυναικῶν προστάσει, ὥστε ἡ τῶ ἀφειμένῳ ἀνδρὶ συνοικούσα, οὐκ οἶδα εἰ δύναται μοιχαλὶς χρηματίζειν. Τὸ γὰρ ἐγκλημα ἐνταῦθα τῆς ἀπολυσάσης τὸν ἄνδρα ἀπτεται, κατὰ ποίαν αἰτίαν ἀπέστη τοῦ γάμου, εἴτε γὰρ τυπτομένη μὴ φέρουσα τὰς πληγὰς, υπομένειν ἐχρὴν μάλλον ἢ διαζευχθῆναι τοῦ συνοικούντος, εἴτε τὴν εἰς τὰ χρήματα ζημίαν μὴ φέρουσα, οὐδέ

αύτη η πρόφασις αξιόλογος. Ει δε δια το εν πορνεία αυτόν ζην, ουκ έχομεν τούτο εν τη συνηθεία τη εκκλησιαστική το παρατήρημα. Αλλά και απίστου ανδρός χωρίζεσθαι ου προσετάχθη γυνή, αλλά παραμένειν δει δια το άδηλον της εκβάσεως. Τι γαρ οίδας γύναι, ει τον άνδρα σώσεις; Ώστε η καταλιπούσα μοιχαλίσ, ει επ άλλον ήλθεν άνδρα, ο δε καταλειφθείς, συγγνωστός και η συνοικούσα τω τοιούτω ου κατακρίνεται. Ει μέντοι ο ανήρ, ο αποστάς της γυναικός, επ άλλην ήλθε, και αυτός μοιχός, διότι ποιεί αυτήν μοιχευθήναι· και η συνοικούσα αυτώ, μοιχαλίσ, διότι αλλότριον άνδρα προς εαυτήν μετέστησεν.» : 9^{ος} κανόνας Μ. Βασιλείου, όπ. παρ. σσ. 522-523.

[27] Όπ. παρ.

[28] Όπ. παρ.

[29] Νικοδήμου του Αγιορείτη, *Πηδάλιον*, Αθήνα 1886, σ. 60. Για την έννοια της πορνείας βλ. σχ. Ράλλης Κ., όπ. παρ. σσ. 233-241.

[30] Rice T., *Ο Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος των Βυζαντινών*, [ελληνική μετάφραση του *Everyday life in Byzantium*], Αθήνα 2000, σ. 213.